

Kap. 11. Ändring och komplettering av vissa författningar

En del av de förslag, som kommittén i det föregående avgivit, förutsätta för sin tillämpning ändringar och kompletteringar av vissa bestämmelser, som äro intagna i några av statens järnvägars författningar och reglera telegrafingenjörernas befogenheter och åligganden samt telefontjänsten m. m.

Instruktion, arbetsordning m. m. för telegrafingenjörer

Kommittén har icke ansett sig böra närmare ingå på telegrafingenjörernas löneställning, då som regel lönegradsspörsmålen böra behandlas i ett vidare sammanhang. I detta speciella fall finns det anledning att anknyta lönegradsplaceringen till i kap. 10 gjorda påpekanden, enligt vilka telegrafingenjörerna lämpligen torde kunna inordnas i en större elektroteknisk organisation. Kommittén vill emellertid giva uttryck för sin uppfattning, att goda skäl tala för en högre lönegradsplacering än den nuvarande åtminstone för telegrafingenjörerna vid I, II och III distriktet.

I fråga om den nuvarande tjänstebeteckningen »telegrafingenjör» vill kommittén endast erinra om, att, sedan telefonen numera blivit det främsta teletekniska hjälpmedlet inom järnvägsväsendet och telegrafan ställts på avskrivning, beteckningen »telefoningenjör» vore riktigare. Då emellertid de särskilda sakkunniga, som haft att utreda frågan om tjänstebeteckningar inom statsförvaltningen, icke förordat ändring av den nuvarande beteckningen »telegrafingenjör», har kommittén icke tagit bestämd ställning i denna fråga.

I kap. 10 har kommittén närmare utvecklat behovet och angelägenheten av att giva telegrafingenjörerna en självständigare ställning inom förvaltningen än den de för närvarande intaga. I anslutning härtill får kommittén förorda, att såväl Kungl. Maj:ts instruktion för järnvägsstyrelsen med underlydande linjebefäl som även arbetsordningen för distriktsbefälet, särtryck nr 3, ändras och kompletteras. Kommittén har icke ansett erforderligt, att framlägga förslag till författningsmässigt utformade bestämmelser rörande telegrafingenjörernas ställning, utan inskränker sig till att i det följande sammanföra det huvudsakliga, som i nyssnämnda avseende anses böra gälla.

I instruktionens § 67 bör sålunda telegrafingenjören införas på sådant sätt, att denne erhåller motsvarande befogenhet som de tre hittillsvarande experterna för ban-, maskin- och trafiktjänsten.

I §§ 3 och 7 i arbetsordningen för distriktsbefälet bör telegrafingenjören införas i huvudsak på sätt järnvägsstyrelsen ombesörjt beträffande elektroingenjören (jfr cirkulär 606/1941). Vidare erfordras komplettering av § 9. Kommittén anser det emellertid vara mera ändamålsenligt att uppdelat nuvarande § 9 på två olika paragrafer, nämligen en för vardera signalingenjören och telegrafingenjören. För telegrafingenjören skulle en dylik ny paragraf innehålla, att det tillkommer resp. åligger denne

1. att beträffande distriktet och, efter anmodan av verkstadsföreståndare eller förrådsintendent, även beträffande inom distriktet belägen huvudverkstad eller huvudförråd bereda ärenden rörande telefon- och telegrafanläggningar, varmed

- avses de svagströmsanläggningar, som äro att hänföra till telegrafingenjörens verksamhetsområde, såsom anläggningar för telefon, telegraf, radio, högtalare, elur etc.,
2. att i samråd med bansektionsföreståndare och i förekommande fall även med verkstadsföreståndare eller förrådsintendent ombesörja utförandet av beslutade telefon- och telegrafanläggningar och härför träffa avtal om entreprenader och leveranser, dock med undantag dels för arbeten eller upphandlingar, rörande vilka styrelsen eller distriktschef förbehållit sig beslutanderätt, dels för leveranser av sådana effekter, som normalt tillhandahållas av huvudförråd, samt med den begränsningen, att uppgörelse under hand icke får gälla större värde än 3 000: — kronor,
 3. att för brådskande arbeten, då expediering från huvudförråd icke utan avsevärt dröjsmål kan äga rum, till ett värde ej överstigande 300: — kronor, upphandla behövliga förrådseffekter av slag, som *i regel* tillhandahållas av huvudförrådet,
 4. att godkänna materialrekvisitioner,
 5. att förse räkning på av honom upphandlad effekt med anteckningen: »Upphandlingens behörighet bestyrkes» samt namnunderskrift,
 6. att till utbetalning godkänna räkningar samt att därmed ansvara för utbetalningars behörighet,
 7. att ombesörja underhållet av telefon- och telegrafanläggningar,
 8. att i erforderlig utsträckning företaga inspektioner inom distriktet,
 9. att ordna, leda och övervaka tjänstgöringen för den tekniska personal, som avdelats för telefon- och telegrafanläggningar,
 10. att till bansektionsföreståndare lämna uppgifter för personalstaten,
 11. att i samråd med bansektionsföreståndare antaga och entlediga aspirantpersonal och tillfällig yrkeskunnig personal, som för telefon- och telegrafanläggningar placeras på bansektionen,
 12. att i samråd med bansektionsföreståndare bestämma om placering av obefordrad underlydande personal i de fall, då placeringen ej tillkommer distriktschefen,
Bland annat i utbildningssyfte bör den yngre personalen kunna förflyttas oberoende av sektionsgränserna för att bliva i tillfälle att deltaga i underhåll, förändrings- och nybyggnadsanläggningar av skilda slag.
 13. att tillse, att honom underställd personal erhåller lämplig praktisk utbildning för sitt yrke ävensom ansvara för att densamma vederbörligen examineras i fackinstruktioner och dylikt,
Examinering i säkerhetsordning och allmänna instruktioner sker som hittills av sektionernas särskilda examinater.
 14. att åt underlydande personal bevilja tjänstledighet för enskilda angelägenheter för den tid, under vilken vederbörande enligt gällande bestämmelser är berättigad att vid ledigheten åtnjuta full lön,
 15. att följa utgifterna för underhålls- och anläggningsarbeten,
Bestämmelsen förutsätter, att telegrafingenjören regelbundet underrättas om kostnadsställningen.
 16. att till resp. bansektionsföreståndare överlämna uppgifter till kostnadsstaten,
 17. att till resp. bansektioners expeditioner i god tid överlämna alla för redovisning och det kamerala arbetets utförande erforderliga handlingar och uppgifter beträffande personalärenden, tjänstgöringsförhållanden, avlönings-, redovisnings- och bokföringsärenden m. m.,
 18. att taga initiativ till förbättringar och utvidgningar av anläggningar,
 19. att ifråga om sådana telefon- och telegrafanläggningar berörande arbeten, som icke utföras genom entreprenör utöva den kontroll, som omförmäles i Kungl.

- Maj:ts förordning av den 2 juni 1939 angående behörighet att vid elektriska anläggningar utföra installationsarbete,
20. att ombesörja — i förekommande fall i samråd med sektions- resp. verkstadsföreståndare — att även telegrafingenjören ej underställda tjänsteställen erhålla erforderliga anvisningar för betjäandet av i telefon- eller telegrafanläggningarna ingående växlar och apparater,
 21. att, i den mån bestämme härom ej utfärdats av styrelsen, bestämma om telefontrafikvägar — i erforderliga fall efter samråd med telegrafingenjör på angränsande distrikt,
 22. att i direkt samarbete med stationsföreståndare eller den, denne i sitt ställe förordnar, utöva sådan tillsyn över telefontjänsten som erfordras för att de tekniska anordningarna skola väl utnyttjas och i sådant syfte utfärdade instruktioner och föreskrifter rätt uppfattas och tillämpas.

Instruktion, arbetsordning m. m. för telefonreparatörspersonalen

Kommittén har i kap. 10 föreslagit, att telefonreparatörspersonalen erhåller en bättre fackutbildning än som föreskrives i nuvarande bestämmelser i rekryteringsstadgan, särtryck nr 9. En del ändringar måste därför vidtagas i särtryckets bestämmelser beträffande utbildning av personal inom 1—14 lönegraderna. Dessa ändringar bliva emellertid beroende av det förslag, som förut i kap. 10 omnämnda av järnvägsstyrelsen tillsatta utbildningskommitté kan komma att framlägga.

På grund av den förändrade ställning telegrafingenjören enligt kommitténs förslag skall intaga i förhållande till telefonreparatörspersonalen, erfordras dessutom smärre ändringar i de för denna personal gällande särtrycken nr 201 och 202.

Telefonföreskrifter

Nu gällande bestämmelser för telefontjänsten återfinnas i Telefonföreskrifter, särtryck 127, vilka i stort sett motsvara behovet. Vissa bestämmelser äro emellertid ej tillräckligt beaktade. Kommittén avser härvidlag i första hand bestämmelserna angående telefonpassning, kontroll i telefonväxlarna av att uppkopplade samtal också komma till stånd, koppling av mottagna telefonbeställningar till adressorten och slutligen val av lämplig, för varje samtal avsedd trafikväg.

Kommittén vill även framhålla, att större vikt bör ägnas åt alla åtgärder, som främja en höjning av telefonkulturen inom järnvägsväsendet. De telefonerande böra vänja sig vid att uppträda hänsynsfullt och att uttrycka sig kort och klart. Mot denna senare regel brytes nog i stor utsträckning och kanske mest av sådan personal, som ej har med den direkta transport- och drifttjänsten att göra. Vissa anvisningar till främjande av god telefonkultur, ävensom utdrag av telefonföreskrifterna, böra lämpligen intagas i de lokala telefonkataloger, som utgivas för olika telefonväxlar. Kommittén har tänkt sig, att järnvägsstyrelsen härför skulle lämna distriktsbefälet lämpliga direktiv.

I kap. 6 har kommittén behandlat frågan om expeditionssättet för manuell förmedling av sådana fjärrsamtal, som expedieras av minst två telefonister, och har därvid funnit sig böra föreslå ett beställningsförfarande med adressapparatbeställning i stället för det med adressortsbeställning, som för närvarande tillämpas. De detaljföreskrifter, som erfordras för detta expeditionssätt böra intagas i telefonföreskrifterna och givas följande innebörd:

»Beställaren ringer upp växelbordet och meddelar såväl adressorten som adressapparatens nummer samt sitt eget nummer, där detta är nödvändigt av tekniska skäl. Om med avseende på företrädesrätt annat sam-

tal än vanligt tjänstesamtal (ilsamtal eller blixtsamtal) avses, meddelas även detta till växelbordet.

Telefonisten noterar ovannämnda uppgifter och meddelar abonnenten: »Var god dröj».

Härvid kunna följande fall förekomma:

1. *Såväl fjärrledningen som adressapparaten äro lediga.*

- a) Avgångscentralens telefonist ringer upp adresscentralen och framför beställningen. Då adressapparaten förutsättes vara ledig, meddelar avgångstelefonisten beställaren: »X-stad nr 000 påringd» och lämnar förbindelsen.
- b) Adresscentralens telefonist ringer upp adressapparaten och kontrollerar, att anropet kommer till stånd. Skulle detta ej bli fallet inom ung. 10 sek., går hon in på förbindelsen och meddelar: »Nr 000 svarar ej». Beställaren har då möjlighet att begära annat nummer eller lämna något meddelande till telefonisten.

2. *Fjärrledningen är ledig, men adressapparaten är upptagen.*

- a) Avgångscentralens telefonist ringer upp adresscentralen och framför beställningen. Då adressapparaten förutsättes upptagen, meddelar adresscentralens telefonist: »Nr 000 upptaget».
- b) Är det fråga om *vanligt samtal* meddelar avgångstelefonisten till beställaren: »X-stad nr 000 upptaget, jag ringer».
- c) Är det fråga om *ilsamtal*, skall avgångstelefonisten genast underrätta adresstelefonisten härom, som då har skyldighet att koppla sig in på det pågående samtalet och meddela adressapparaten: »Ilsamtal från X-stad, får jag bryta?» Brytning bör därefter verkställas, såvida inte adressaten meddelar, att det pågående samtalet är av synnerlig vikt, varför det måste avslutas först. I sistnämnda fall ställes det nya samtalet i väntläge och uppkopplas så snart adressapparaten blivit ledig.
- d) Är det fråga om *blixtsamtal*, skall avgångstelefonisten genast underrätta adresstelefonisten härom, som då har skyldighet att genast bryta det pågående samtalet och genomkoppla den nya förbindelsen.
- e) Då brytning ej kommit ifråga, noterar adresscentralens telefonist beställningen och ringer upp avgångscentralen, så snart den önskade adressapparaten blivit ledig och meddelar: »Kan ni ta nr 000 nu?» Är avgångsapparaten därvid ledig, ringer telefonisten upp den och meddelar: »Klart till X-stad nr 000».

3. *Fjärrledningen är upptagen*

- a) Avgångscentralens telefonist meddelar: »X-stad upptaget, jag ringer». Så snart en ledning i önskad riktning blivit ledig, och samtalet är i tur, förvissar sig telefonisten om, att avgångsapparaten är ledig och uppringer adresscentralen, till vilken beställningen framföres.
- b) Är adressapparaten ledig, återuppringer avgångstelefonisten beställaren och meddelar: »X-stad nr 000 påringd» och lämnar förbindelsen. Den fortsatta kopplingen förlöper i enlighet med 1 b) ovan.
- c) Är adressapparaten upptagen och brytning ej kommer ifråga, förlöper den fortsatta kopplingen enligt 2 e) ovan.
- d) Är det fråga om *ilsamtal*, skall samtalet expedieras omedelbart efter pågående vanligt samtal, varefter expeditionen fortsätter enligt 2 c) ovan.

- e) Är det fråga om *blixtsamtal*, skall samtalet expedieras omedelbart, varför telefonisten genast skall bryta ned sådana samtal, som hindra det begärda samtalets förmedling och ringa upp adresstelefonisten. Fortsatt förmedling av anropet sker i enlighet med 2 d) ovan.

4. *Samtalet skall förmedlas över två eller flera fjärrledningar.*

- a) Äro samtliga fjärrledningar liksom adressapparaten lediga, expedieras samtalet i huvudsak enligt 1 a—b) med den skillnaden, att ytterligare en eller flera telefonister medverka vid samtalets uppkoppling.
- b) Äro samtliga fjärrledningar lediga, medan adressapparaten är upptagen, expedieras samtalet i huvudsak enligt 2 a—e) med den skillnaden, att ytterligare en eller flera telefonister medverka vid samtalets uppkoppling.
- c) Då i en förbindelse, som skall gå över två eller flera fjärrledningar, en av dessa är upptagen, skall den telefonist, vars ledning är upptagen, återuppringa avgångstelefonisten så snart den önskade ledningen blivit ledig. För övrigt skall förmedlingen försiggå i enlighet med 3 a—e).»

Kommittén får i anslutning till vad som ovan föreslagits om Telefonföreskrifterna förorda, att genom järnvägstyrelsens försorg en allmän översyn och bearbetning av särtryck nr 127 kommer till stånd och att härvid hänsyn tages till den terminologi, som av kommittén framlagts i bilaga 6.

Kommittén har under sitt arbete kommit till den uppfattningen, att åtgärder böra vidtagas för att säkerställa, att telefonföreskrifterna och därmed samhörande bestämmelser vederbörligen iakttagas av berörd personal. I sådant syfte torde det bliva nödvändigt, att i något större utsträckning än hittills införa undervisning i föreskrifter och andra förhållanden, som äro av betydelse för telefontjänsten, ävensom att få fastslaget, hur kontroll skall kunna erhållas över, att ifrågakommande personal bibehåller de en gång inhämtade kunskaperna och följer med beträffande nya föreskrifter o. d.

Kommittén vill därför föreslå, att i de undervisningsplaner, som gälla för kontorist- och trafikelevkurserna, ämnet »telefoni» eller »telefontjänst» intages. Denna tjänstegren behandlas nämligen för närvarande endast i samband med det väsentligt mera omfattande ämnet »Stations- och tågtjänsten», och kan därför helt naturligt icke givas den belysning, som bleve fallet, om telefontjänsten inginge i kursplanerna som särskilt läroämne. Ämnet ifråga torde icke kräva särskilt stort timantal, varför betänkligheter av den anledningen ej kunna anföras mot detta förslag. Sannolikt torde tiden för det nya ämnet icke behöva överskrida 5 timmar.

För den personal, som icke genomgår någon av nyssnämnda kurser, bör det ankomma på stationsbefälet att ansvara för, att bestämmelserna i telefonföreskrifterna inläras och efterlevas. I Instruktion för stationsföreståndare (särtryck nr 32), exempelvis under avdelningen »Särskilda arbetsområden», bör därför intagas åläggande för stationsföreståndare att i samverkan med telegrafingenjören föranstalta om handledning och undervisning i telefonföreskrifterna såväl av särskild för telefonväxel avsedd personal som av personal å tågexpedition i telefontjänst, ävensom övervaka, att vid de årligen återkommande förhören i vissa tjänsteföreskrifter även särtryck nr 127 behandlas i den utsträckning, som förhållandena kunna påkalla. Det bör också i särtryck nr 32 vara föreskrivet, att ingen får användas i självständig tur i telefonväxel eller å tågexpedition utan att ha prövats i bestämmelserna i särtryck nr 127.